

Nr 910

av herr Jönsson i Malmö m. fl.
angående val av nämndeman.

Enligt föreskrift i 4 kap. 5 § rättegångsbalken utses nämndeman genom val, som förrättas av kommunens fullmäktige. Hör till domsaga mer än en kommun, fördelar rätten antalet nämndemän mellan kommunerna i förhållande till deras folkmängd; varje kommun skall dock utse minst en nämndeman. Valen sker i avsaknad av föreskrift om annat med enkel röstövertikt, dvs. enligt majoritetsvalmetod.

Trots nämnda föreskrift i rättegångsbalken om val av nämndemän förekommer det på många håll att nämndemän väljs medelst gemensamma vallistor, där platserna fördelats mellan de olika partierna i förhållande till dessas styrkeförhållanden inom den kommunala representationen.

Enligt 4 kap. 8 § rättegångsbalken skall "nämndeman väljas för sex år, dock äger han avga efter två år. Visar nämndeman giltigt hinder, må rätten även tidigare entlediga honom."

Denna föreskrift medför att en nämnd förnyas successivt, vilket säkert har ett visst värde men flera nackdelar, och den medför också vissa praktiska olägenheter, bl. a. att ett större antal val förekommer än om nämnden som helhet valdes samtidigt.

En annan olägenhet som denna ordning medför är att vid dessa ständigt återkommande val, som förekommer i valkretsar med ett större antal nämndemän, den av många önskade proportionaliteten äventyras.

En ordning vid valen - där platserna fördelats mellan de olika partierna i förhållande till deras styrkeförhållanden inom den kommunala representationen - är lättast att genomföra, därest alla nämndemansbefattningar i valkretsen blir föremål för nyval samtidigt.

Skall i nämndernas sammansättning erhållas en önskad proportionalitet, som överensstämmer med de olika partiernas kommunala representation, erfordras också att mandattiden för nämndemän sammanfaller med den mandattid som gäller för val av kommunfullmäktige.

Även om man lägger vikten vid att nämndemansuppdraget är ett i hög grad personligt uppdrag och att det är önskvärt att en nämndeman, som befunnits skickad för sitt uppdrag, skall kunna omväljas för en ny mandatperiod, så medför den nuvarande ordningen icke önskad konsekvenser.

I de kommuner som fördelar nämndemansplatserna efter de olika partiernas styrkeförhållanden inom den kommunala representationen kan det inträffa att en nämndeman som befunnits skickad för sitt uppdrag inte blir omvald, beroende på att den politiska sammansättningen i kommunalrepresentationen har förändrats. Detta skulle lättare kunna undvikas, om för nämnden som helhet mandattiden slutade samtidigt

samt mandattiden sammanföll med den mandattid som gäller för val av kommunfullmäktige.

Av skäl som anförts hemställs

- A. att riksdagen beslutar sådan ändring av 4 kap. 8 § rättegångsbalken,
- 1. att valperioden för val av nämndemän sammanfaller med den period som gäller för val av kommunfullmäktige,
- 2. att när nämndeman avgar under den tid för vilken han blivit vald fyllnadsval görs för återstoden av denna tid,
- B. att vederbörande utskott härför erfordrer lagtext.

Stockholm den 26 januari 1972

ERIC JÖNSSON (s)

i Malmö

HANS JÖNSSON (s)

i Artöv

ALF PETTERSSON (s)

i Malmö

ERIK V. JOHANSSON (s)

i Simrishamn

JOHN JOHANSSON (s)

i Blentarp